

je pak probráno jednostranné zřízení rozhodčího soudu na základě posledního porčení neb jiným způsobem a konečně statutární rozhodčí osnovy.

V dalším pak Gerlich probírá stejně pečlivě ustavení rozhodčího soudu, řízení před ním, nápravu rozhodčího výroku řádným soudem a výkon rozhodčího výroku.

Na konci je uveden bohatý seznam literatury a podrobný obsah.

G-ova kniha je psána jasným slohem, systematicky správně rozvrstvená, cenná také množstvím zpracované literatury a bude jistě právníckými kruhy uvítána s povděkem. Zvláště praktický právník najde v ní vítanou pomůcku.

Dr. Vladimír Kubeš, Brno.

Bedřich Hlaváč: František Josef I. Život — povaha — doba. Kniha dalekých obzorů. Svazek XIII. — Stran 715. — Borový, Praha 1933. — V záplavě cizozemských monografií padlých a zašlých veličin, je konečně dílo Hlaváčovo dílem naším. Je opravdu zvláštní, jak dnes, po poměrně krátké době, jsou nám cizí doby, které jsme prožívaly v Rakousku. To porovnání »za Rakouska tohle nebylo«, nelze nám mít za zlé, je to jen obdoba idealisování minulosti, která se objevuje vždy, všude a u každého a které vyplývá z lidské povahy, jež ráda zachovává vzpomínky příjemné (a vzpomínky na mládí jsou už samy o sobě příjemné) a zapomíná na vzpomínky špatné nebo je proměňuje v drobná hrdinství. Hlaváč dovede přiblížit i ty zapomenuté a vzpomínkami zkresené doby, opět v plné jejich barvitosti a živosti a při tom, čehož si obzvláště vážím, jeho řádky jsou psány naším písmem, jsou líčeny tak, jak se na ně díval náš člověk a také s těch stránek, které naši veřejnost zajímaly, od velikých událostí a úsilí až po drobné dvorské klepy, které mnoho lidí dnes tolik postrádá a hledí si je marně nahradit klepy republikánskými, neboť ty už jsou příliš bezprostřední, děláme je konec konců na sebe. Hlaváčova kniha je vylíčením našeho českého nazírání na Františka Josefa I. a na jeho dobu. Je to kniha, která je nám proto blízká, vrací nám věrně historické obrazy, kterých jsme byli svědky a líčí nám je jakoby našimi ústy a tak, jako bychom je vlastníma očima viděli.

Dr. Lepař.

Prameny práva východných cirkví. Congregatio pro ecclesia Orientali vydala úvodom svojho assessora Amboto Giovanni Cicognanim opatrený sväzok historických štúdií o prameňoch kanonického práva východného. Dielo obsahuje rad štúdií o dokumentoch učenia rôznych vých. cirkví. Ku koncu je pripojený Serediho výkaz legislatívnych prameňov.

Josko.

Štefan Janšák: Slovensko v dobe uhorského feudalizmu. Hospodárske pomery od r. 1514 do r. 1848. Bratislava 1932. Nákladom Kuratoria Čsl. Zemedel. Muzea v Bratislave za spoluúčasti Slobodného Učenia Sedliackého. Strán XXXVI. a 298, cena 50 Kč. — Jedným z najožehavejších problémov slovenskej historiografie je skúmanie historického vývoja hospodárskych pomerov na Slovensku. Otázka táto posiaľ spracovaná nebola. Janšák sám doznáva, že »pri štúdiu mnohých súčasných otázok márne hľadáme vhodnú knihu, ktorá by nám osvetlila nielen koreň, z ktorého dnešný život vyrástol, ale i celé prostredie, ktorého atmosféru tento život do seba dýchal. A pretože dnes uplatňuje sa na váhach osudu národa práve masa drobného ľudu, je najvyššie potrebné poznať jeho minulosť. Ľudovou kultúrou a čiastočne i prejavmi sociálneho života ľudu zaoberali sa vynikajúci Slováci (Kollár, Dr. M. Hurban, Dobšinský, A. H. Škultéty). Zostal nedotknutý jeden veľmi dôležitý problém, ktorý sprevádza 90% všetkých Slovákov od kolísky po hrob, t. j. problém slovenskej chudoby. (str. XXXV.) Preto autor, jedon z najlepších znalcov tohoto »problému slovenskej chudoby« vykonal veľmi záslužný čin, ba čin priamo priekopnícky, že spomenutú otázku s veľkou dôkladnosťou spracoval. Po hlboko založenej Štefánkovej predmluve, v siedmych kapitolách preberá, javiac náležitú znalosť materiálu, prameňov i literatúry, všetky tie stinné stránky, ktoré vyplňovali životný beh poddanských tried slovenských. Výjduc od sedliackého povstania r. 1514 a jeho následkov, opisuje hospodársky stav

Slovenska začiatkom XVIII. stor., kde si všima najmä otázok populačných, taktiež hospodárskeho a sociálneho postavenia Slovenska všeobecne. Objasňuje vliv politického víťazstva šľachty na hospodársky život po roku 1723, zvlášť povahu urbárov a ich reformu za Marie Terenzie a Jozefa II. Veľkú pozornosť venuje daňovému systému, ktorý zafažoval najviac tých, čo mali najmenej, prihliadajúc k daňovej politike šľachty, ktorá v každom návrhu, chcejúcom odaniť aj ich, videla porušenie uhorskej ústavy a slobod, »uhorského politického národa«. Kapitola piata prihliada k názorom slovenských publicistov na poddanské pomery, a ďalej k ich životnej flozofii.

Politické a hospodárske položenie kráľovských miest, čiže štvrtého stavu, rozoberá kapitola šiesta, berúc ohľad na priemyselnú výrobu a na fenoménov ju sprevádzajúcich, na mýta a cla. Vliv národohospodárskych teorií XVIII. stor. na feudalistický systém uhorský, menovite fiziokratizmu a teorií daňových, objasňuje kapitola siedma. Doslov rezumuje výsledky úvah. Na konci je pripojené nemecké rezumé, poznámky, 26 štatistických tabuliek a jedna mapka. Snáď jedinou vadou tejto publikácie je umiestnenie poznámok až na konci diela, čím pozornému čitateľovi je znesnadnené čítanie, lebo musí hľadať príslušné vysvetlivky až na posledných stranách.

Celkove posudzujúc Jansákovu knihu zaiste nepreháňame, keď tvrdíme, že slovenská vedecká tvorba touto prácou bola znamenite obohatená. Bolo by si len priať, aby sa objavovalo na slovenskom knižnom trhu len čím viac takýchto publikácií.

Dr. J. Holák.

František Rosenbach: Nové předpisy pro motoristy. Právnická příručka. Nákladem Autoklubu ČSR. v Praze 1932. Cena 10 Kč. — Str. 125, 8°. — Autor, tvůrce nového pražského uličního a jízdního řádu, napsal tento spisek u příležitosti vydání zákona ze dne 16. července 1931, č. 124. Sbírky, jímž provedena mezinárodní úmluva o jízdě motorovými vozidly z r. 1926. Brožura obsahuje jednak text cit. norem a jejich prováděcích nařízení, jednak v druhé své části výklad těchto předpisů, který je systematický, přehledný a obsažný. Obsahuje zejména výklad řízení blokovacího, předpisů o výfuku, o obručích, o vyčnávání nábojnic kol, o brzdách, o stíračích deště, o zpětném zrcadle, o lékárníčkách, o značkách a pod. Vedle těchto předpisů, jež autor nazývá konstruktivními, jsou v knížce ještě vyloženy bezpečnostní předpisy v užším smyslu, t. j. především o rychlosti, o opilství a kouření při jízdě, o dopravě osob nákladními automobily a jiné. Již z tohoto výčtu jest patrné, že autor nechal stranou vše zbytečné a věnoval svou pozornost pouze naléhavým aktuálním otázkám. Na konci pěkné knížky je připojen přehled kolkových poplatků, zkušebních tax a dávek za příslušné úřední výkony. —žil.

Sprawozdanie związku zakładow ubezpieczeń pracowników umysłowych. (Zpravodaj Svazu ústavů pro pojištění duševních pracovníků). Nákladem Svazu ústavů pro pojištění duševních pracovníků ve Varšavě, 1932, fol., stran 131. — Zpravodaj Svazu ústavů pro pojištění duševních pracovníků za rok 1931 zmiňuje se nejprve v úvodu o tom, z jakého důvodu nemohly býti uveřejněny statistické výkazy osob pojištěných a osob požívajících podpor a přechází ke zprávám o vlastní činnosti pojišťoven pro duševní pracovníky. Podává zprávu o pensijním pojištění, o pojištění proti nezaměstnanosti a léčebné činnosti, vesměs hlavně po stránce statistické a účetní. Pak podává přehled o jednotlivých činnostech Svazu a o jeho organisaci a stanovách. Ku konci je připojena účetní zpráva Svazu.

Dr. Jindřich.

Jak zlevniti a zlepšiti sociální pojištění se zvláštním zřetelem na pojištění dělnické a úrazové. — Nákladem Masarykovy akademie práce, v Praze, 1932, 8°. Stran 187. — Cena 45 Kč. — Šestý odbor Masarykovy akademie práce (národohospodářský a sociální) vypsal soutěž na téma, které je titulem knihy. Došlo čtrnáct prací, z nichž šest bylo počteno cenami; těchto šest prací bylo také uveřejněno v této knize. Jsou to práce: Ing. Jana Janáčka: Sjednotit, Mont. Dr. Ing. Petra Otáskova: »Zdraví je bohatství,« MUDr. Josefa Kazila: »Za práci jistotu,«